

reactie van WASSERMANN; de rheumatische en de het meest voorkomende tuberculeuze vorm van pericarditis geven een goede prognose; wanneer is een electrocardiogram noodig? 1e bij den onregelmatigen pols." Dit alles kan niet veel korter, het kan wel veel juist(er) gezegd worden.

Voor den jongen arts lijkt mij dit boek minder geschikt, gaarne wil ik het aanbevelen aan den meer ervaren huisarts, die het met de noodige critiek leest. Hij zal na de lezing het gevoel hebben een leerzaam gesprek te hebben gevoerd met een collega, die een hooge opvatting heeft van zijn taak en hij kan tot zijn voordeel zijn eigen ervaringen en opvattingen aan die van den schrijver toetsen.

C. L. DE JONGH.

E. BRUMPT, *Précis de parasitologie*. 2 dln. in 8°, 2139 blz., 1085 fig. in den text en 4 gekleurde platen. 5e Uitg.. Parijs 1936. MASSON et Cie. Prijs: 200 frs.; ingenaaid 170 frs.

De titel: *Précis de parasitologie* is misleidend. Ze had moeten luiden „*Traité de parasitologie humaine et précis des maladies parasitaires*". De moderne literatuur is zeer grondig bewerkt en werkelijk niet alleen de Fransche. Wij, Nederlanders, hebben geen klagen. Men lette maar eens op het hoofdstuk der *Leptospirae*, duidelijk door SCHÜFFNER geïnspireerd; op dat der *Amoeben*, waarin KUENEN en ik tot tweemaal toe tegenover zulk een „big noise" als DOBELL gelijk krijgen; op dat der *Spirilla*, waarin CHARLOTTE RUYSS met eere genoemd wordt; op de volle paragraaf aan BRUG's *Microfilaria malayi* gewijd.

Over allerlei strijdvragen spreekt de schrijver duidelijke taal. De parthenogenesis van de vrouwelijke gametocyten van *Plasmodium* wordt niet erkend; tegenover de vondsten van *Schistosomum bovis* en *S. spindale* bij den mensch, staat de schrijver sceptisch. De nieuwe Amerikaansche trichineonderzoekingen waaruit blijkt, dat de parasiet, *Trichinella spiralis* veel meer voorkomt bij den mensch, dan men op grond van de veelvuldigheid der ziekte, trichinosis had mogen verwachten, komen goed tot haar recht.

Natuurlijk mist men ook wel eens wat. Ik had graag BRUMPT's meening gehoord over FAUST's beschrijving van de parasitaire mannetjes van *Strongyloides stercoralis* en van de auto-infecties, welke deze parasiet veroorzaakt. De beteekenis van de woning als besmettingshaard bij ankylostomiasis (BAERMANN's vondst) en de cysticercosis bij Europeesche soldaten in Britsch Indië, waren der vermelding waard geweest.

Dit doet echter aan de waarde van het boek niets af. Ze is in de 5 uitgaven, welke het beleefde, door de geheele wereld erkend.

Wel zou ik mij nog willen afvragen, of die waarde evenredig met het aantal bladzijden gestegen is. Zeker, men kan er steeds meer in vinden. Maar zal de chirurg, die een suboccipitale punctie te doen heeft, BRUMPT als leid(s)man kiezen, en zoo neen, waartoe dient dan het plaatje op b.z. 332? Zal men, om zich op een bepaald gebied der med. sane. entomologie te oriënteren, bij den schrijver in de leer gaan, en zoo neen, waartoe dienen dan die 20 blz. over anophelinen,

en 36 blz. over culicinen? Ware hier wat *minder*, maar dan met enkele practisch bruikbare literatuurwijzingen, niet *meer* geweest? Het geeft natuurlijk voldoening zoo alles bijeen te hebben, maar bevordert het niet de schijnkennis; BRUMPTIUS locutus causa finita? Tenslotte kan men een student dit boek niet met een zuiver geweten als leerboek in handen geven, tenzij men het van vele roode strepen voorzien heeft.

Voor den medicus echter, om iets in op te zoeken, zonder dat hij zich verder een zelfstandig oordeel wenscht te vormen, is het onovertroffen.

N. H. SWELLENGREBEL.

Dr. F. W. ZEYLMANS VAN EMMICHOVEN, *Kleur en zieleven*. Uitgave van het Genootschap voor praktische kleurenpsychologie. den Haag, z. j. Prijs f 0.50.

Dit boekje van 27 bladzijden bevat een rede, uitgesproken voor de Vereeniging voor Bouwkunst, te Leiden, met beantwoording van vragen.

De schrijver behandelt in het kort de verschillende gezichtspunten voor het bestudeeren van de kleur, namelijk: 1. het natuurwetenschappelijke standpunt volgens NEWTON en anderen; 2. de physiologische en optische beteekenis van de kleur volgens HELMHOLTZ en DONDERS; 3. de psychologische beteekenis van de kleuren, bestudeerd onder anderen door WUNDT (volgens schrijver staat men op dit gebied nog in een beginstadium); 4. de aesthetische zijde van het vraagstuk bestudeerd in de schilderkunst en door filosofen; 5. de geesteswetenschap van R. STEINER, waarbij de vraag wordt gesteld naar de beteekenis der kleur in de ontwikkeling der menschheid en het totaal der wereldverschijnselen.

Ten slotte behandelt de schrijver de *Farbenlehre* van GOETHE, het werk, dat hoewel belangrijker dan zijn gedichten en drama's, toch onbekend bleef.

Schrijver spreekt verder over zijn eigen waarnemingen neergelegd in zijn dissertatie: *De werking van de kleuren op het gevoel*. Hij liet proefpersonen de werking van uitgesproken kleuren ondergaan en registreerde dan de klopproef van W. STERN bij hen. Het tempo bleek bij rood en oranje sneller te zijn, dan bij blauw en violet.

Aan den schrijver wordt gevraagd of de bemoeiing van schoolartsen, die in scholen lichte kleuren wenschen, geen gevaar is voor de oplettendheid der kinderen. ZEYLMANS VAN EMMICHOVEN antwoordt hierop, dat dit er van afhangt of de juiste kleur gekozen wordt. Ook moeten de kleuren teer en doorschijnend zijn. Voor kleuters is een rose-violette kleur, zooals die van perzikbloesem, gewenscht, voor schoolkinderen licht geel of oranje, na de puberteit zacht groen.

Dit werkje geeft een belangwekkend overzicht, het is te kort om een inzicht te geven, maar kan aanleiding zijn zich verder in dit belangrijke vraagstuk te verdiepen.

J. A. WILLINGE PRINS.